

Prof. Dr. Farid Hafez

"Some International Organizations On Islamophobia Still Have Not Grasped The Extent of The Problem"

"İslamofobi Konusunda Bazı Uluslararası Kuruluşlar Hâlâ Sorunun Boyutunu Kavrayamadı"

Röportaj: Şeyma SITKI BÖYÜK

RÖPORTAJ

Avrupa İslamofobi Raporu'ndan ve İslam düşmanlığına karşı kaleme aldığı makaleleriyle tanınan Georgetown Üniversitesinden Prof. Dr. Farid Hafez ile İslamofobi ve nefret söylemi üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik.

TRT Akademi Dergisi: İslamofobi gibi bir kavram nasıl ortaya çıktı? Bu kavramın ortaya çıkışında Müslüman toplumlar ve Batı dünyası açısından hangi faktörler ve süreçler etkili oldu?

Prof. Dr. Farid Hafez: İslamofobi bir terim olarak ilk kez yaklaşık 120 yıl önce kullanılmıştır. Şu anki kullanımı, biri 1997'de diğeri 2017'de olmak üzere iki önemli analiz yapan Runnymede Trust adlı ırkçılık karşıtı bir İngiliz düşünce kuruluşu tarafından yürütülen araştırmaya dayanmakta. 1997'den itibaren İslamofobi üzerine akademik üretimlerde ve politika tartışmalarında artış gözlemleyebiliriz.

TRT Akademi Dergisi: İslamofobiyi nasıl tanımlıyorsunuz? Uluslararası toplumun İslamofobiye yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Prof. Dr. Farid Hafez: İslamofobi çalışmasına çeşitli yaklaşımlar mevcut. Runnymede Trust raporunun 2017'den gösterdiği gibi İslamofobi şu anda Müslüman karşıtı ırkçılığı bir birey olarak adlandırmanın yanı sıra egemen toplumlar ile Müslümanlar veya Müslüman olarak algılanan insanlar arasındaki ilişkiyi şekillendiren yapısal

Known for his articles on the European Islamophobia Report and against Islamophobia, Prof. Dr. We had an interview with Farid Hafez on Islamophobia and hate speech.

TRT Akademi Dergisi: How was a concept like Islamophobia created? What factors and processes were effective in the production of this concept in terms of Muslim societies and the Western world?

Prof. Dr. Farid Hafez: Islamophobia as a term has been used the first time around 120 years ago. Its current use is based on research conducted by an anti-racist British think tank called The Runnymede Trust, which has done two important analyses, one in 1997 and the other in 2017. From 1997 on, we could observe an increase in academic productions and policy discussions on Islamophobia.

TRT Akademi Dergisi: How do you define Islamophobia? How do you evaluate the international community's approach to Islamophobia?

Prof. Dr. Farid Hafez: There are several approaches to the study of Islamophobia. As the Runnymede Trust report from 2017 has shown, Islamophobia is currently used to name anti-Muslim racism as an individual as well as a structural phenomenon that shapes the relationship between dominant societies and Muslims or people who

bir fenomen olarak adlandırmakta kullanılıyor. Birleşmiş Milletlerin 15 Mart'ı Uluslararası İslamofobi ile Mücadele Günü ilan etme kararı ile İslamofobinin siyasi olarak tanınmasını arttırdığını görebiliriz. Ayrıca, Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI), Avrupa Konseyi üye ülkelerine Müslüman karşıtı ırkçılık ve ayrımcılığın önlenmesi ve bunlarla mücadele konusunda yeni bir genel politika önerisi yayımladı. Bir yandan bilinçlenme artarken öte yandan bazı uluslararası kuruluşlar hâlâ sorunun boyutunu kavrayamadı.

TRT Akademi Dergisi: Avrupa'da artan İslam karşıtlığının arkasındaki gerçek nedir?

Prof. Dr. Farid Hafez: Birden fazla neden var. Genel anlamda, Avrupa hâlâ sömürgeciliğiyle, bazı ülkelerde faşizmden kalan miraslarıyla uğraşmakta. Bunun da ötesinde, aşırı sağcı siyasi partilerin, ırkçı toplumsal hareketlerin ve aşırı sağcı militan yeraltı ağlarının artan gücüyle çok özel bir meydan okuma var. En sorunlu cevap, İslamofobinin güç odaklarınınca cevaplanmasının ya da iş birliği yapılmasının başarısızlığıdır.

TRT Akademi Dergisi: Batılı, bir Müslümanı gördüğünde ilk bakışta ne düşünür? Aklına ne gelir?

Prof. Dr. Farid Hafez: Son yirmi yılda yapılan birçok anket ve araştırma-ya göre İslam ve Müslümanlık terimi

are perceived as being Muslims. With the resolution by the United Nations to declare 15 March as the International Day to Combat Islamophobia, we can see an increasing political recognition of Islamophobia. Also, the European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) has just released a new General Policy Recommendation to Council of Europe member states on preventing and combating anti-Muslim racism and discrimination. While on one hand, there is a growing consciousness, on the other hand, some international institutions still don't realize the extent of the problem.

TRT Akademi Dergisi: What is the real reason behind the growing anti-Islamism in Europe?

Prof. Dr. Farid Hafez: There are several. In very general terms, Europe is still struggling with its colonial and in some countries with its post-fascist legacies. Beyond this, there is a very specific challenge with the growing strength of far-right political parties, racist social movements as well as with far-right militant underground networks. Most problematic is the failing answer or the cooptation of Islamophobia by the power centers.

TRT Akademi Dergisi: What does a Westerner think when he/she sees a Muslim at first glance? What comes to his/her mind first?

Prof. Dr. Farid Hafez: According to

başta kadınlar olmak üzere baskı, savaş, şiddet ve terör gibi terimlerle çok olumsuz bir şekilde çağrıştırılmaktadır. Bu, Müslüman karşıtı söylemin hegemonek olmasa da oldukça güçlü olduğunu gösteriyor.

TRT Akademi Dergisi: Bir Batılı için genel "İslam algısı" nı yaratan dinamikler nelerdir?

Prof. Dr. Farid Hafez: Müslümanların din özgürlüğünün ayrımcılığına ilişkin medyada yer alan ve siyasi tartışmalar gibi farklı dinamiklerde yatan temellerden birinin, Müslümanların ulus devletlerin ulusal organına tehdit oluşturduğu varsayımı olduğunu düşünüyorum. Böyle bir okumaya ve Müslümanların toplumsal tehdit olarak algılanmasına dayanarak kısıtlamaların uygulanması uzak değildir.

TRT Akademi Dergisi: Çarpıtılan ve nefret söylemiyle birleştirilen "Müslüman imajına" karşı yapılacak çalışmalar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Prof. Dr. Farid Hafez: Bence bu imaj sadece bir tarafı. Asıl sorulması gereken soru, iktidardakilerin neden Müslümanların bu kötü imajına en başta ihtiyaç duyduklarıdır. Müslümanlar ile ilgili hiçbir sorun yok. Ama iktidardakiler bu sorunu yarattılar ve ona "Müslüman" adını verdiler. Değişim ancak iktidardakiler her şeyi İslam'a ve Müslümanlara yıkmamaya, Müslümanları iktidar yapılarından dışlamamaya ve hayatlarını

many polls and researches conducted throughout the last two decades, the term Islam and Muslim is very negatively connotated with terms like oppression, especially of women, war and violence as well as terror. This shows that the anti-Muslim discourse is quite strong if not nearly hegemonic.

TRT Akademi Dergisi: What are the dynamics that creates the general "perception of Islam" for a Westerner?

Prof. Dr. Farid Hafez: I think one of the roots that lies at different dynamics such as media coverage and political debates about the discrimination of Muslim religious freedom is the assumption that Muslims pose a threat to the national body of nation states. Based on such a reading and the perception of Muslims as social threats, the implementation of constraints is not far.

TRT Akademi Dergisi: What are your thoughts on the work to be done against the "Image of Muslims", which is being distorted and combined with hate speech?

Prof. Dr. Farid Hafez: I think the image is one thing. The much more important question to be asked is why those in power need this bad image of Muslims in the first place. There is no problem with Muslims. But those in power have created this problem and named it 'Muslim'. A change can only come if those in power are willing not to blame

yaşamalarına izin vermeye istekliyse gerçekleşebilir.

TRT Akademi Dergisi: İslamofobik hareketler hangi araçlarla yürütülüyor? Medya bu araçları haber dilinde nasıl kullanıyor?

Prof. Dr. Farid Hafez: Medya, İslam ve Müslümanlara yönelik bakış açılarını yaygınlaştıran en güçlü kanallardan biridir. Özellikle Müslümanların azınlık olduğu ve çoğu insanın hiçbir Müslümanı bizzat tanımadığı ülkelerde medyanın etkisi çok büyük. İktidardakileri dengede tutmak için kullanılan ideolojik bir kelime hazinesine ait olan terör, radikalleşme ve aşırılıkçılık gibi terminolojilerin İslam ve Müslümanlarla ilgili olacak kadar yaygın ve normal hâle geldiğini görebiliriz. Bu, medya kapsamının politik etkisini ortaya koymaktadır.

TRT Akademi Dergisi: İslamofobi geleneksel ve dijital medyaya nasıl yansıyor?

Prof. Dr. Farid Hafez: Geleneksel medya, uzun süredir faaliyet gösteren gazeteler, devlet televizyonu ve radyosu, muhalif gruplar için daha merkezi hâle gelen sosyal medyanın aksine, çoğu ülkenin güç yapılarını geniş ölçüde yansıtmaktadır. Genel olarak sosyal medya, Müslümanlara karşı kullanılan saldırgan nefret söyleminin yaygınlaştırılması için kesinlikle önemli ve büyüyen bir araç hâline gelmiştir. İzleme merkezleri, Müslümanlara karşı sal-

everything on Islam and Muslims, not to exclude Muslims from the power structures and let them live their lives.

TRT Akademi Dergisi: Through which instruments are Islamophobic movements being carried out? How does the media use these instruments in the language of news?

Prof. Dr. Farid Hafez: The media is one of the strongest channels to disseminate perspectives on Islam and Muslims. Especially in countries, where Muslims are minorities and most people do not even know any Muslim personally, the media's impact is tremendous. We can see those terminologies like terror, radicalization, and extremism, which belong to an ideological arsenal of vocabularies that are used to stabilize those in power, have become so mainstream and normal to be related to Islam and Muslims. This reveals the political impact of media coverage.

TRT Akademi Dergisi: How is Islamophobia reflected in traditional and digital media?

Prof. Dr. Farid Hafez: Traditional media, longtime established newspapers and state television and radio, widely reflect the power structures of most countries in contrast to social media that has become more central for oppositional groups. Social media in general has definitely become an important and growing tool for the dissemination of aggressive hate-speech that is used

dırgan ve şiddetli konuşmaların nasıl kullanıldığını gözlemliyor ve bazı durumlarda Myanmar veya Hindistan'da olduğu gibi Müslümanlara karşı ayaklanmaların ve katliamların da merkezinde yer alıyor.

TRT Akademi Dergisi: Batı ile İslam medeniyeti arasında sağlıklı bir ilişki kurulması açısından, ilişkinin her iki tarafının bireysel, sosyal ve kurumsal düzeyde sorumlulukları sizce nelerdir?

Prof. Dr. Farid Hafez: Batı ülkelerinin pek çoğunda Müslümanlar dikkate değer bir azınlık oluşturmaktadır. Dini azınlıklara diğer dini gruplarla aynı haklar tanınmalıdır. Müslümanlara güvenlik sorunları merceğinden bakma eğiliminin sürmesi durmalı ve eşitlik yolunda yeni bir adım atılmalıdır.

against Muslims. Monitoring centers are observing how aggressive and violent talk against Muslims is being used and in some cases is also central to riots and pogroms against Muslims such as it was the case in Myanmar or India.

TRT Akademi Dergisi: In terms of establishing a healthy relationship between the West and Islamic civilization, What do you think are the responsibilities for both sides of the relationship at the individual, social and institutional level ?

Prof. Dr. Farid Hafez: In many places in Western countries, Muslims form sizeable minorities. Religious minorities should be granted the same rights as other religious groups. The ongoing tendency to look at Muslims through the lens of security issues has to stop and a new path towards equality has to start.